

Anna

Kapky bubnovaly na okapy, připomínalo mi to staré časy na univerzitě, kdy jsem až do noci vzdychal nad knihami francouzských encyklopedistů. Každá stránka byla zároveň tak vzdálená a blízká této době jako svoboda mysli a okovy reality. Ty chvíle upadly v zapomnění, ale dnešní den, tato noc a déšť, mne donutily hořce plakat, nad tím, co bylo. Sevřel jsem navlhlou tlustou látku mezi prsty, přestože jsem měl jeden z nejlepších kabátů, mrzl jsem, kvůli svému srdci, srdci učitele. V hlavě mi zněl hlas holčičky, kterou jsem kdysi potkal mezi těmito šedými zdmi.

„Čím jste byl, než jste se dostal sem, pane?“ obrátila ke mně své obrovské oči.

Zastavil jsem se a věnoval jí krátký úsměv.

„Býval jsem člověkem,“ přivřel jsem oči, aby nespatriła počátky mých slz, „čimpak jsi byla ty, maličká?“

„Já?“ zacylila se. „Já jsem princezna.“

Zatočila se a já poznal, že z ní mohla být tanečnice, nebo kdokoli jiný, kým by zachtěla být.

Svraštelýma rukama jsem ji chytil kolem pasu a její hlavu vytáhl až ke svému ramenu.

„Ale princezny nechodí blátem.“

Dohodli jsme se, kam ji mám odnést. Ačkoli cesta nebyla dlouhá, dozvěděl jsem tolik, až jsem si připadal, že ji znám celý život. Neustále mě překvapovala přebytkem své nevinné dětské nesmělosti. Vložila ve mě svou důvěru tak snadno, jak to už žádný dospělý nedokáže. Milovala déšť, stejně jako já, říkala, kde se s ostatními schází a z louží dělají celé seskupení řek a hrází. Nevím proč, ale tušil jsem, že mi v tu chvíli prozradila největší tajemství světa. Byla kouzelná, tak jako život sám.

Jen děti dokážou pokládat ty nejtěžší filozofické otázky, to jsem se naučil už dávno. Světlem mých černých dnů bylo, že alespoň tato holčička nepřestala být nevinným dítětem mezi tolika dospělými tvářemi. Pozoroval jsem ji, a když hlavou pohodila směrem k vysokému domu, zatoužil jsem zůstat s ní déle.

Zaklepal jsem na dveře domu. Někdo u okna odtáhl závěsy a prohlédl jsi mne. Mé rysy se mohly zdát německé, ale šaty svědčily o opaku. Závěs byl zase hned zpátky na svém místě, zatažený, že bych v něm nenašel jedinou škvíru. Usmál jsem se, dělali jsme to všichni, byla to bláhová představa úkrytu před tím šíleným světem venku.

„Oh, už jsi tady, Anno,“ napjala paže žena dřív, než jsem si stihl všimnout, že se dveře otevřely.

Nedokázal jsem si představit, že bych měl dítě v takto zlých časech. Mít sílu vytrvat a být tu pro ty malé, přestože jí nemáte dostatek pro sebe? Toto poznání mi nikdy nebylo dopřáno.

„Dobrý den,“ pokynul jsem hlavou.

Vzala si dítě do náruče a napodobila mne.

„Děkujeme,“ objevil se za jejími zády nejspíš otec, „asi se ztratila, už je tak pozdě.“

Všiml jsem si, jak se Anniny tvářičky začaly protestně vzdouvat, vše jsem tedy rychle uvedl na pravou míru: „Mně nepřípadala ztracená.“

Usmáli se, všichni. Měl jsem spoustu času studovat lidské tváře, ale tato rodina, překvapovala mě každou vteřinou. Brzy jsem pochopil, že nastal čas jít a tohle prazvláštní setkání promyslet mimo zvědavé pohledy. Odvrátil jsem se od nich a udělal krok vpřed, když jsem ucítil dlaň na rameni.

Zastavila mne, neotočil jsem se zpátky, jen si vyslechl tato slova:

„Vy jste ten, komu neříkají jinak, než profesor, že?“

Pokývl jsem hlavou na souhlas.

„Přijdu za vámi ještě dnes.“

Ta ruka mne pustila a já šel, přestože mě v tu chvíli zastihl strach. Ne tak to nebylo, nebojí se právě člověk nejvíce toho, že se bude bát?

***

Seděl jsem na podlaze v rohu místnosti tak dlouho, až jsem ani nevěděl, jestli sním, nebo bdím. Celé se to zdálo jako sen, a když ten muž skutečně přišel, nevěřil jsem, že žiji ještě víc. Hledal mě po místnosti, otáčel se a bloudil, pod světlem lampy jsem poznal, že má v očích takový strach jako já, možná i větší. Proto jsem musel vstát a zjistit, kde bere sílu bojovat s ním.

„Co si přejete?“ nastavil jsem mu židli a odsunul hrnec, do kterého kapala voda ze střechy, do strany.

Zavrtěl hlavou, ale hned upřel pozornost jen a jen mě.

„Nevím jak začít,“ váhal. „Znám muže, již četli vaše knihy, pane, když se dozvěděli, že jste tu s námi, pověděli mi o vás. Mysleli, že většina učenců nepřežila, ale vy tu jste. Můj otec...“ zatnul pěsti a sevřel v zubech ret, přesto mluvil dál, „byl jako vy. Ted' není mezi námi.“

Čekal jsem, kdy to přijde. Nemohl jsem nikdy být připravený povědět svůj příběh. Důvod, proč v této místnosti žiji sám, a proč se bojím každého dalšího dne, který budu muset takto strávit. Nyní jsem se už nemusel sám sebe ptát, byl jsem bdělý. To on však vědět nechtěl.

„Naše děti chodí v tomto pekle a ptají se, kde je doma? Kdo je ten, co nám vládne? A neptají se jen děti,“ povzdechl, „nemám moudrost svého otce, abych jim odpověděl, ale vy ano. Jste učitel, je to vaše životní poslání jako to moje být otcem, tak učte, nepřestávejte jen kvůli tomu, že Němci se nás rozhodli zničit. A takto se jim to podaří. My víme, že tohle není správné, naše životy nám to dokázaly. Poznali jsme svobodu, ale z čeho mají žít ty děti? Jakou má hodnotu vzdělání, profesore?“

„Je lehké ovládat nevzdělaný národ,“ sklonil jsem hlavu k zemi.

Přistoupil ke mně blíž.

„Naším myslím vládnout nebudou, nikdy.“

Jeho slova, jak snadné by v ně bylo doufat, ale skutečnost byla krutá. Oh, Bože, já si to tak přál, ale nešlo to.

„Budete riskovat životy svých dětí a váš za naději?“ tázal jsem se.

„A za co jiného bychom měli?“

Přešel jsem ke koutu, kde jsem ještě před chvílí seděl. Opatrně jsem dupl na každou z dřevěných parket, až jsem narazil na dunivý zvuk skryše. Přisunul jsem jednu blíže zdi a prsty zasunul do škvíry, tak to udělal ještě třikrát. Za zády jsem cítil teplý dech mého společníka.

„Snad moc nenavlhly,“ řekl jsem neurčitě, „pomozte mi.“

Za společných jsem vytáhly těžkou bednu až na podlahu.

„Neptejte se.“

Poté jsem to otevřel. K náhledu jsem mu tak dál několik desítek knih.

Vyhrkl na mě užasle oči: „Na co jste celou dobu čekal, profesore?“

Usmál jsem se: „Na to, že si někdo vzpomene na sílu poznání,“ vzal jsem knihu psanou ve francouzštině. „Na naději.“

Seděl jsem v té cele a poslouchal déšť, vzpomínal na Annu a na ty ostatní, které jsem pro jejich odvahu bezmezně miloval. Nikdy jsem se nezeptal, jestli to byl osud, nebo tu holčičku pro mě

někdo poslal. Mrzí mě to, nedozvím se další z těch největších tajemství světa. Možná jsem tehdy na chvíli zapomněl, jak moc je důležité ptát se, na cokoli, kohokoli, kdo vám bude chtít odpovědět, i když třeba neví co. Ale jsem starý, budiž mi zapomnění prominuto. Netázal jsem se, kde je mým milovaným konec, věřil jsem, že jim bude lépe a to je důležité. Stal jsem se díky nim znovu učitelem, ale hlavně, hlavně člověkem. Já chtěl zemřít pro naději.